

นิพนธ์ต้นฉบับ

Original Article

การรับรู้และการเข้าถึงสิทธิคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริม  
และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 มาตรา 20  
ในคนพิการทางการเคลื่อนไหว เขตอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

The Awareness and Access to The Rights under The Empowerment  
of Persons with Disabilities Act, B.E. 2550 (2007) Section 20 for Persons  
with Mobility Disabilities in Mueangsurin District Area, Surin Province.

จันทิรา หงษ์พิพัฒน์, พ.บ. \*

Jantira Hongrapipat, M.D. \*

\*กลุ่มงานเวชศาสตร์ฟื้นฟู โรงพยาบาลสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ประเทศไทย 32000

\*Department of physical medicine and rehabilitation, Surin Hospital, Surin Province, Thailand, 32000

Corresponding author. Email Address : Jantira\_h@hotmail.com

Received : 14 Oct 2020. Revised : 26 Oct 2020. Accepted : 17 Dec 2020

บทคัดย่อ

- หลักการและเหตุผล** : คนพิการเป็นบุคคลที่มีข้อจำกัดในการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันและการมีส่วนร่วมทางสังคมจากผลการศึกษาก่อนหน้าพบปัญหาคนพิการจำนวนหนึ่งที่ยังไม่สามารถเข้าถึงสิทธิคนพิการที่รัฐจัดไว้ให้ได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการรับรู้และเข้าถึงสิทธิคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 มาตรา 20 โดยศึกษาในคนพิการทางการเคลื่อนไหว ซึ่งเป็นประเภทของคนพิการที่มีจำนวนมากที่สุดในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์เพื่อนำมาปรับปรุงการให้บริการข้อมูลสิทธิคนพิการและพัฒนางานด้านคนพิการเพื่อเป็นประโยชน์แก่คนพิการให้ดียิ่งขึ้น
- วัตถุประสงค์** : เพื่อศึกษาการรับรู้และการเข้าถึงสิทธิตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 มาตรา 20 ในคนพิการทางการเคลื่อนไหว เขตอำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์
- วิธีการศึกษา** : การศึกษาเชิงพรรณนา ประเภทเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาการรับรู้และการเข้าถึงสิทธิตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 มาตรา 20 ในคนพิการทางการเคลื่อนไหว เขตอำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์จำนวน 366 คน ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ.2563 ถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ.2563 โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- ผลการศึกษา** : พบว่าทั้งหมดของคนพิการทางการเคลื่อนไหวในการสำรวจนี้ 366 คน ได้รับทราบถึงสิทธิตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 มาตรา 20 ของตนเองในด้านเบี้ยคนพิการมากที่สุดและเข้าถึงสิทธิประโยชน์ร้อยละ 98.9 โดยการรับรู้บริการล่ามภาษามือน้อยที่สุดคือร้อยละ 13.4 และการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ร้อยละ 0.8 ส่วนการรับรู้และการเข้าถึงสิทธิคนพิการด้านบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการ

ทางการแพทย์ 26 รายการพบว่ารับรู้การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยครอบครัวและชุมชน การเยี่ยมบ้าน กิจกรรมการให้บริการเชิงรุกมากที่สุดร้อยละ 80.0 และการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ร้อยละ 72.7 ส่วนการรับรู้สิทธิคนพิการด้านบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์น้อยที่สุดในด้านพลบำบัดร้อยละ 9.6 และการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ร้อยละ 1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลเป็นหน่วยงานของรัฐที่คนพิการได้รับข้อมูลสิทธิคนพิการมากที่สุดร้อยละ 51.1

#### สรุป

- : คนพิการรับรู้และเข้าถึงสิทธิตามพระราชบัญญัติส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 มาตรา 20 ในด้านสวัสดิการเบี้ยความพิการมากที่สุด แต่ส่วนใหญ่ยังขาดการรับรู้และเข้าถึงสิทธิประโยชน์ในด้านอื่นๆ ดังนั้นหน่วยงานที่ดูแลงานด้านคนพิการควรให้ข้อมูลถึงสิทธิประโยชน์และขั้นตอนในการขอรับบริการแก่คนพิการที่พึงจะได้รับในลักษณะเชิงรุกเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตให้เป็นไปตามพระพรราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้พิการ

#### คำสำคัญ

- : คนพิการ สิทธิคนพิการพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

## ABSTRACT

### Background

- : The disabled are people who have limitations in their daily life activities or in entering social participation. According to previous research, some disabled people cannot access state-provided disability rights. Therefore, the researcher is interested in studying the awareness and access to disability rights under the Empowerment of Persons with Disabilities Act B.E. 2550 section 20. This research studying people with mobility disabilities which is the largest number type of disabled people in Muangsurin district, Surin Province. In order to improve the provision of information services on the rights of persons with disabilities and to improve disability work to benefit people with disabilities.

### Objective

- : To study the awareness and access to the rights for people with mobility disabilities in Mueangsurin district area, Surin Province under the Empowerment of Persons with Disabilities Act B.E. 2550 section 20.

### Methods

- : This research is a descriptive study survey type, to study the awareness and access to the rights of mobility disabilities persons under the Empowerment of Persons with Disabilities Act B.E. 2550 section 20 with 366 people from January 2020 to June 2020. The survey was analyzed using descriptive statistics techniques, including frequency, percentage, mean, and standard deviation.

- Results** : From the study, it was discovered that 100% of the people with mobility disabilities in the survey (366 people) were aware of their rights for the financial benefits from the government and they have applied and received this particular benefit 98.9%. The awareness of the benefit of the sign language interpretation service was in the lowest percentage of 13.4 and access to this benefit was only 0.8%. For the awareness and access to the rights of persons with disabilities in rehabilitation services through medical procedures. It was found that the most awareness was the family and community, home visit, proactive service activities at 80.0% and the access to these benefits was 72.7% the least awareness was the therapeutic exercise at 9.6% and the access to these benefits was 1.1%. The access to the benefits of persons with disabilities was 1.1%. The sub-district administrative organization or municipality is the government agency that people with disabilities receive the most information about their rights was 51.1%.
- Conclusions** : All persons with disabilities have known and access to the rights for the financial benefits under section 20 of the Empowerment of Persons with Disabilities Act B.E. 2550 section 20. However, a majority of the disabled still lack awareness and access to other benefits. Therefore, the disabled service agency should proactively advise on all the benefits and procedures to the disabled. This is to enhance the quality of life of the disabled in accordance with the Empowerment of Persons with Disabilities Act B.E. 2550 section 20.
- Keywords** : The disabled, Rights for the disabled, the Empowerment of Persons with Disabilities Act B.E. 2550 section 20

## หลักการและเหตุผล

“คนพิการ”<sup>(1)</sup> หมายความว่า บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสารจิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใดประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่างๆ จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ<sup>(2)</sup> ในปีพ.ศ.2560 ประเทศไทยมีคนพิการประมาณ 3.7 ล้านคนหรือร้อยละ 5.5 ของประชากรทั่วประเทศ สำหรับจังหวัดสุรินทร์<sup>(3)</sup> มีข้อมูลคนพิการในปีพ.ศ.2563 จำนวน 69,139 คน คิดเป็นร้อยละ 5 ของประชากร ประเภทความพิการที่พบมากที่สุดคือพิการทางการเคลื่อนไหวจำนวน 34,180 คน คิดเป็นร้อยละ 49.4 ของคนพิการทั้งหมด โดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550<sup>(1,4)</sup> คนพิการมีความจำเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป เนื่องด้วยคนพิการมีข้อจำกัดทางด้านร่างกาย ทำให้คนพิการเข้าถึงบริการหรือได้รับสิทธิต่างๆ ของรัฐไม่ทั่วถึงทำให้ไม่สามารถพัฒนาศักยภาพได้เต็มที่และจากการศึกษาปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิของคนพิการในการเข้าถึงสิทธิทางการแพทยการศึกษาการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550<sup>(5,6)</sup> พบว่าปัญหาคนพิการจำนวนหนึ่งที่ยังไม่สามารถเข้าถึงสิทธิคนพิการตามที่รัฐจัดไว้ให้ได้และเดิมคนพิการมีความรู้สึกเป็นภาระของสังคม ต้องพึ่งพิงการสงเคราะห์เป็นหลักการช่วยเหลือจากภาครัฐจนมองเป็นสังคมเวทนานิยม มองความพิการเป็นเรื่องของเวรกรรม ครอบครัวไม่กล้าให้ลูกหลานที่พิการเข้ามามีบทบาททางสังคม เช่น การศึกษาการประกอบอาชีพ จึงเห็นว่าคนพิการส่วนใหญ่ไม่ได้รับการศึกษาเท่าที่ควรและถูกกีดกันออกจากสังคม<sup>(7)</sup> คุณภาพชีวิตคนพิการยังอยู่ในระดับต่ำถึงปานกลางการติดตามข้อมูลข่าวสารสิทธิคนพิการทำให้คนพิการได้รับทราบสิทธิประโยชน์ ตลอดจนเรื่องราวต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา

ศักยภาพของตนเองให้สามารถพึ่งตนเองได้<sup>(8)</sup> ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการรับรู้และเข้าถึงสิทธิคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 มาตรา 20 โดยศึกษาในคนพิการทางการเคลื่อนไหว ซึ่งเป็นประเภทของคนพิการที่มีจำนวนมากที่สุดในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ เพื่อนำมาปรับปรุงการให้ข้อมูลสิทธิคนพิการและพัฒนางานด้านคนพิการเพื่อเป็นประโยชน์แก่คนพิการให้ดียิ่งขึ้นโดยนิยามการรับรู้และการเข้าถึงสิทธิคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 คือ การรับทราบถึงสิทธิคนพิการการใช้ การใช้ประโยชน์ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อที่จะลดข้อจำกัดในการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมและการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม การสนับสนุนส่งเสริมในทุกๆ ด้านเพื่อให้สามารถเข้าใช้บริการได้อย่างเท่าเทียม ทั่วถึงและเป็นธรรม นอกจากนี้ยังรวมถึงสิทธิในการเข้าใช้สิ่งต่างๆ และบริการต่างๆ ที่รัฐจัดให้<sup>(7)</sup>

## วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการรับรู้และการเข้าถึงสิทธิตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 มาตรา 20 ในคนพิการทางการเคลื่อนไหว เขตอำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

## วัสดุและวิธีการ รูปแบบการศึกษาและวิธีการศึกษา

### รูปแบบการศึกษา

เป็นการศึกษาแบบเชิงพรรณนา ประเภทเชิงสำรวจ (Survey research) เพื่อศึกษาการรับรู้และการเข้าถึงสิทธิคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 มาตรา 20 ในคนพิการทางการเคลื่อนไหว เขตอำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ.2563 ถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ.2563 การเก็บข้อมูลกระทำหลังได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์องค์การแพทย์โรงพยาบาลสุรินทร์

## ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

### ประชากร

คนพิการทางการเคลื่อนไหว เขตอำเภอเมือง  
สุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 4,226 คน

### กลุ่มตัวอย่าง

คำนวณจำนวนประชากรตัวอย่างจากสูตรยา  
มานเ  $n = N / (1 + N (e \times e))$

$$n = 4,226 / (1 + 4,226 (0.05 \times 0.05)) = 365.4 = 366$$

n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 366 คน

N = คนพิการทางการเคลื่อนไหว เขตอำเภอ  
เมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 4,226 คน

e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างที่  
ยอมรับได้คือ 0.05

### วิธีการศึกษา

#### การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามประกอบด้วย 2 ส่วนได้แก่ ส่วนที่ 1) ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ อายุ เพศ อาชีพ การศึกษา ประสิทธิภาพการ สาเหตุความพิการ สิทธิการรักษา ส่วนที่ 2) ข้อมูลการรับรู้และเข้าถึงสิทธิคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 มาตรา 20 จากภาครัฐ ทั้งหมด 10 ด้าน, การบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์ 26 รายการ<sup>(4,9)</sup> และแหล่งข้อมูลสิทธิการ ได้รับการบริการคนพิการในคนพิการทางการเคลื่อนไหว เขตอำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์โดยแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ทดสอบความเที่ยงของเครื่องมือโดยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Crobach's alpha coefficient ได้ค่าความเที่ยง 0.8

วิธีการส่งแบบสอบถามผ่านกระบวนการ  
เยี่ยมบ้านในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์โดย  
เครือข่ายสหสาขาวิชาชีพ พยาบาลชุมชน นักกายภาพบำบัด  
และเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ วิธีการประเมิน  
การรับรู้และการเข้าถึงสิทธิคนพิการโดยคนพิการหรือ  
ผู้ดูแลคนพิการเป็นผู้ตอบแบบสอบถามการรับรู้สิทธิคน  
พิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพ  
ชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 มาตรา 20 ในแต่ละด้านและ  
การใช้บริการของรัฐ

### การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาได้แก่ ความถี่ ร้อยละ  
ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยใช้โปรแกรม  
stata version 15

### ผลการศึกษา

คนพิการทั้งหมด 366 คน เป็นเพศชายจำนวน  
195 คน คิดเป็นร้อยละ 53.3 เพศหญิงจำนวน 171 คน  
คิดเป็นร้อยละ 46.7 โดยส่วนใหญ่อายุมากกว่า 60 ปี  
จำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 59.8 จบการศึกษา  
ในระดับชั้นประถมศึกษาจำนวน 235 คน คิดเป็น  
ร้อยละ 64.2 ไม่ได้ประกอบอาชีพจำนวน 272 คน คิดเป็น  
ร้อยละ 74.3 ความพิการอัมพาตครึ่งท่อน/ครึ่งซีก  
จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 44.3 สาเหตุเกิดจากโรค/  
ความเจ็บป่วยเป็นส่วนใหญ่จำนวน 224 คน คิดเป็น  
ร้อยละ 61.2 ใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ  
จำนวน 302 คนคิดเป็นร้อยละ 82.5 (ตารางที่ 1)

## ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของคนพิการ จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

| ข้อมูลทั่วไป                   | จำนวน (ร้อยละ) |
|--------------------------------|----------------|
| <b>เพศ</b>                     |                |
| ชาย                            | 195 (53.3%)    |
| หญิง                           | 171 (46.7%)    |
| <b>อายุ (ปี)</b>               |                |
| ต่ำกว่า 20 ปี                  | 6 (1.6%)       |
| อายุ 20-39 ปี                  | 24 (6.6%)      |
| อายุ 40-59 ปี                  | 117 (32.0%)    |
| อายุมากกว่า 60 ปี              | 219 (59.8%)    |
| <b>การศึกษา</b>                |                |
| ไม่ได้รับการศึกษา              | 75 (20.5%)     |
| ประถมศึกษา                     | 235 (64.2%)    |
| มัธยมศึกษาตอนต้น               | 19 (5.2%)      |
| มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.         | 15 (4.1%)      |
| อนุปริญญา/ปวส.                 | 7 (1.9%)       |
| ปริญญาตรี                      | 12 (3.3%)      |
| สูงกว่าปริญญาตรี               | 3 (0.8%)       |
| <b>อาชีพ</b>                   |                |
| ไม่ได้ประกอบอาชีพ              | 272 (74.3%)    |
| ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว           | 4 (1.1%)       |
| รับจ้าง                        | 36 (9.8%)      |
| เกษตรกร                        | 39 (10.7%)     |
| รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ          | 2 (0.6%)       |
| พนักงานเอกชน                   | 7 (1.9%)       |
| อื่นๆ                          | 6 (1.6%)       |
| <b>ประเภทความพิการ</b>         |                |
| พิการนี้มือ/แขน                | 68 (18.6%)     |
| พิการขา                        | 114 (31.1%)    |
| อัมพาตครึ่งซีก/อัมพาตครึ่งท่อน | 162 (44.3%)    |
| พิการมากกว่า 1 อย่าง           | 22 (6.0%)      |
| <b>สาเหตุความพิการ</b>         |                |
| พิการแต่กำเนิด                 | 36 (9.9%)      |
| อุบัติเหตุ                     | 92 (25.1%)     |
| โรค/ความเจ็บป่วย               | 224 (61.2%)    |
| <b>อื่นๆ</b>                   |                |
| สิทธิการรักษา                  | 14 (3.8%)      |
| หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ       | 302 (82.5%)    |
| ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ          | 37 (10.1%)     |
| ประกันสังคม                    | 14 (3.8%)      |
| อื่นๆ                          | 13 (3.6%)      |

การรับรู้และการเข้าถึงสิทธิคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 มาตรา 20 ทั้ง 10 ด้าน ได้แก่ 1) การบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลรับรู้ 312 คน (ร้อยละ 85.3) เข้าถึง 292 คน (ร้อยละ 79.8) 2) ด้านการศึกษารับรู้ 149 คน (ร้อยละ 40.7) เข้าถึง 11 คน (ร้อยละ 3.0) 3) การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพรับรู้ 116 คน (ร้อยละ 31.7) เข้าถึง 18 คน (ร้อยละ 4.9) 4) การยอมรับและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมรับรู้ 106 คน (ร้อยละ 29.0) เข้าถึง 24 คน (ร้อยละ 6.6) 5) การช่วยเหลือให้เข้าถึงนโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรมรับรู้ 158 คน

(ร้อยละ 43.2) เข้าถึง 12 คน (ร้อยละ 3.3) 6) ข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร บริการโทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศรับรู้ 100 คน (ร้อยละ 27.3) เข้าถึง 19 คน (ร้อยละ 5.2) 7) บริการล่ามภาษามือรับรู้ 49 คน (ร้อยละ 13.4) เข้าถึง 3 คน (ร้อยละ 0.8) 8) การได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะรับรู้ 236 คน (ร้อยละ 64.5) เข้าถึง 131 คน (ร้อยละ 35.8) 9) การจัดสวัสดิการเบี้ยพิการรับรู้ 366 คน (ร้อยละ 100) เข้าถึง 362 คน (ร้อยละ 98.9) และ 10) การปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยรับรู้ 154 คน (ร้อยละ 42.1) เข้าถึง 26 คน (ร้อยละ 7.1) ดังแสดงในตารางที่ 2

**ตารางที่ 2** จำนวนและร้อยละของคนพิการที่รับรู้และเข้าถึงสิทธิตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 มาตรา 20

| สิทธิตามพระราชบัญญัติส่งเสริม<br>คุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 มาตรา 20 | คนพิการทางการเคลื่อนไหว (คน) |                      |
|-----------------------------------------------------------------------|------------------------------|----------------------|
|                                                                       | รับรู้ (ร้อยละ)              | เคยใช้สิทธิ (ร้อยละ) |
| การบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์                        | 312 (85.3%)                  | 292 (79.8%)          |
| การศึกษา                                                              | 149 (40.7%)                  | 11 (3.0%)            |
| การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ                                            | 116 (31.7%)                  | 18 (4.9%)            |
| การยอมรับและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม                            | 106 (29.0%)                  | 24 (6.6%)            |
| การช่วยเหลือให้เข้าถึงนโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรม                   | 158 (43.2%)                  | 12 (3.3%)            |
| ข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร บริการโทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศ            | 100 (27.3%)                  | 19 (5.2%)            |
| บริการล่ามภาษามือ                                                     | 49 (13.4%)                   | 3 (0.8%)             |
| การได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะ                                    | 236 (64.5%)                  | 131 (35.8%)          |
| การจัดสวัสดิการเบี้ยพิการ                                             | 366 (100%)                   | 362 (98.9%)          |
| การปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย การมีผู้ช่วยคนพิการ                    | 154 (42.1%)                  | 26 (7.1%)            |

การรับรู้และการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ของคนพิการตามสิทธิตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 มาตรา 20 ด้านบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์ 26 รายการ

- 1) การตรวจวินิจฉัย การตรวจทางห้องปฏิบัติการ และการตรวจพิเศษรับรู้ 312 คน (ร้อยละ 85.3) เข้าถึง 292 คน (ร้อยละ 79.8)
- 2) การแนะนำ การให้คำปรึกษา และการจัดบริการเป็นรายกรณีรับรู้ 104 คน (ร้อยละ 28.4) เข้าถึง 67 คน (ร้อยละ 18.3)
- 3) การให้ยา ผลิตภัณฑ์เวชภัณฑ์ และหัตถการเพื่อการบำบัดฟื้นฟูรับรู้ 107 คน (ร้อยละ 29.2) เข้าถึง 59 คน (ร้อยละ 16.1)
- 4) ศัลยกรรมรับรู้ 108 คน (ร้อยละ 29.5) เข้าถึง 24 คน (ร้อยละ 6.6)
- 5) การบริการพยาบาลเฉพาะทาง เช่น พยาบาลจิตเวชรับรู้ 119 คน (ร้อยละ 32.5) เข้าถึง 15 คน (ร้อยละ 4.1)
- 6) กายภาพบำบัดรับรู้ 278 คน (ร้อยละ 76.0) เข้าถึง 219 คน (ร้อยละ 59.8)
- 7) กิจกรรมบำบัดรับรู้ 209 คน (ร้อยละ 57.1) เข้าถึง 136 คน (ร้อยละ 37.2)
- 8) การแก้ไขการพูด (อรรถบำบัด) รับรู้ 103 คน (ร้อยละ 28.1) เข้าถึง 26 คน (ร้อยละ 7.1)
- 9) พฤติกรรมบำบัดรับรู้ 69 คน (ร้อยละ 18.9) เข้าถึง 26 คน (ร้อยละ 7.1)
- 10) จิตบำบัดรับรู้ 120 คน (ร้อยละ 32.8) เข้าถึง 12 คน (ร้อยละ 3.3)
- 11) ดนตรีบำบัดรับรู้ 54 คน (ร้อยละ 14.8) เข้าถึง 8 คน (ร้อยละ 2.2)
- 12) พลบำบัดรับรู้ 35 คน (ร้อยละ 9.6) เข้าถึง 4 คน (ร้อยละ 1.1)
- 13) ศิลปะบำบัดรับรู้ 45 คน (ร้อยละ 12.3) เข้าถึง 4 คน (ร้อยละ 1.1)
- 14) การฟื้นฟูสมรรถภาพการได้ยินรับรู้ 190 คน (ร้อยละ 51.9) เข้าถึง 18 คน (ร้อยละ 4.9)
- 15) การพัฒนาทักษะในการสื่อความหมายรับรู้ 111 คน (ร้อยละ 30.3) เข้าถึง 20 คน (ร้อยละ 5.5)
- 16) การบริการส่งเสริมพัฒนาการหรือ

บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มรับรู้ 147 คน (ร้อยละ 40.2) เข้าถึง 68 คน (ร้อยละ 18.6)

- 17) การบริการทางการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกรับรู้ 265 คน (ร้อยละ 72.4) เข้าถึง 86 คน (ร้อยละ 23.5)
- 18) การพัฒนาทักษะทางสังคม สังคมสงเคราะห์ และสังคมบำบัดรับรู้ 95 คน (ร้อยละ 26.0) เข้าถึง 12 คน (ร้อยละ 3.3)
- 19) การประเมิน และเตรียมความพร้อมก่อนการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพหรือการประกอบอาชีพรับรู้ 88 คน (ร้อยละ 24.0) เข้าถึง 9 คน (ร้อยละ 2.5)
- 20) การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการเห็นการสร้างควมคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหวรับรู้ 114 คน (ร้อยละ 31.2) เข้าถึง 111 คน (ร้อยละ 30.3)
- 21) การบริการข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพผ่านสื่อในรูปแบบที่เหมาะสมรับรู้ร้อยละ 136 คน (ร้อยละ 37.2) เข้าถึง 80 คน (ร้อยละ 21.9)
- 22) การฝึกอบรมและการพัฒนาทักษะแก่คนพิการ ผู้ดูแลคนพิการรับรู้ 215 คน (ร้อยละ 58.7) เข้าถึง 57 คน (ร้อยละ 15.6)
- 23) การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยครอบครัวและชุมชน การเยี่ยมบ้าน กิจกรรมการให้บริการเชิงรุกรับรู้ 293 คน (ร้อยละ 80.1) เข้าถึง 266 คน (ร้อยละ 72.7)
- 24) การฝึกทักษะการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน เช่น การฝึกทักษะชีวิตรับรู้ 147 คน (ร้อยละ 40.2) เข้าถึง 65 คน (ร้อยละ 17.8)
- 25) การบริการทันตกรรมรับรู้ 101 คน (ร้อยละ 27.6) เข้าถึง 16 คน (ร้อยละ 4.4)
- 26) การให้บริการเกี่ยวกับกายอุปกรณ์เทียม กายอุปกรณ์เสริม เครื่องช่วยความพิการหรือสื่อส่งเสริมพัฒนาการรับรู้ 258 คน (ร้อยละ 70.5) เข้าถึง 138 คน (ร้อยละ 37.7)

(ตารางที่ 3)

**ตารางที่ 3** จำนวนและร้อยละของคนพิการที่รับรู้และเข้าถึงสิทธิตามพระราชบัญญัติส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 มาตรา 20 ด้านบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์ 26 รายการ

| สิทธิตามพระราชบัญญัติส่งเสริม<br>คุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 มาตรา 20<br>ด้านบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์ | คนพิการทางการเคลื่อนไหว |                  |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------|------------------|
|                                                                                                                          | รับรู้ (ร้อยละ)         | เข้าถึง (ร้อยละ) |
| การตรวจวินิจฉัย การตรวจทางห้องปฏิบัติการ และการตรวจพิเศษ                                                                 | 312 (85.3%)             | 292 (79.8%)      |
| การแนะแนว การให้คำปรึกษา และการจัดบริการเป็นรายกรณี                                                                      | 104 (28.4%)             | 67 (18.3%)       |
| การให้ยา ผลิตภัณฑ์ เวชภัณฑ์ และหัตถการเพื่อการบำบัดฟื้นฟู                                                                | 107 (29.2%)             | 59 (16.1%)       |
| ศัลยกรรม                                                                                                                 | 108 (29.5%)             | 24 (6.6%)        |
| การบริการพยาบาลเฉพาะทาง เช่น พยาบาลจิตเวช                                                                                | 119 (32.5%)             | 15 (4.1%)        |
| กายภาพบำบัด                                                                                                              | 278 (76.0%)             | 219 (59.8%)      |
| กิจกรรมบำบัด                                                                                                             | 209 (57.1%)             | 136 (37.2%)      |
| การแก้ไขการพูด (อรรถบำบัด)                                                                                               | 103 (28.1%)             | 26 (7.1%)        |
| พฤติกรรมบำบัด                                                                                                            | 69 (18.9%)              | 26 (7.1%)        |
| จิตบำบัด                                                                                                                 | 120 (32.8%)             | 12 (3.3%)        |
| ดนตรีบำบัด                                                                                                               | 54 (14.8%)              | 8 (2.2%)         |
| พลบำบัด                                                                                                                  | 35 (9.6%)               | 4 (1.1%)         |
| ศิลปะบำบัด                                                                                                               | 45 (12.3%)              | 4 (1.1%)         |
| การฟื้นฟูสมรรถภาพการได้ยิน                                                                                               | 190 (51.9%)             | 18 (4.9%)        |
| การพัฒนาทักษะในการสื่อความหมาย                                                                                           | 111 (30.3%)             | 20 (5.5%)        |
| การบริการส่งเสริมพัฒนาการหรือบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม                                                                 | 147 (40.2%)             | 68 (18.6%)       |
| การบริการทางการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก                                                                            | 265 (72.4%)             | 86 (23.5%)       |
| การพัฒนาทักษะทางสังคม สังคมสงเคราะห์ และสังคมบำบัด                                                                       | 95 (26.0%)              | 12 (3.3%)        |
| การประเมิน และเตรียมความพร้อมก่อนการฟื้นฟูสมรรถภาพด้าน                                                                   | 88 (24.0%)              | 9 (2.5%)         |
| อาชีพหรือการประกอบอาชีพ                                                                                                  |                         |                  |
| การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการเห็น การสร้างความคุ้นเคยกับสภาพ                                                                   | 114 (31.2%)             | 111 (30.3%)      |
| แวดล้อมและการเคลื่อนไหว                                                                                                  |                         |                  |
| การบริการข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพผ่านสื่อในรูปแบบที่เหมาะสม                                                               | 136 (37.1%)             | 80 (21.9%)       |
| การฝึกอบรมและการพัฒนาทักษะแก่คนพิการ ผู้ดูแลคนพิการ                                                                      | 215 (58.7%)             | 57 (15.6%)       |
| การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยครอบครัวและชุมชน กิจกรรมการให้                                                                |                         |                  |
| บริการเชิงรุก                                                                                                            | 293 (80.1%)             | 266 (72.7%)      |
| การฝึกทักษะการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน เช่น การฝึกทักษะชีวิต                                                                  | 147 (40.2%)             | 65 (17.8%)       |
| การบริการทันตกรรม                                                                                                        | 101 (27.6%)             | 16 (4.4%)        |
| การให้บริการเกี่ยวกับกายอุปกรณ์เทียม กายอุปกรณ์เสริม เครื่องช่วย                                                         | 258 (70.5%)             | 138 (37.7%)      |
| ความพิการหรือสื่อส่งเสริมพัฒนาการ                                                                                        |                         |                  |

หน่วยงานของรัฐที่คนพิการได้รับข้อมูลสิทธิ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 มาตรา 20 จากองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล 187 คน (ร้อยละ 51.1) มากที่สุด รองลงมา

คือโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ 166 คน (ร้อยละ 45.4) โรงพยาบาลสุรินทร์ 121 คน (ร้อยละ 33.1) และสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด 102 คน (ร้อยละ 27.9) เรียงตามลำดับ (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 แหล่งข้อมูลสิทธิตามพระราชบัญญัติส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 มาตรา 20

| แหล่งข้อมูลสิทธิตามพระราชบัญญัติ<br>ส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 มาตรา 20 | จำนวน (ร้อยละ) |
|----------------------------------------------------------------------------------|----------------|
| สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด                                  | 102 (27.9%)    |
| องค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล                                                     | 187 (51.1%)    |
| โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ                                                          | 166 (45.4%)    |
| โรงพยาบาลสุรินทร์                                                                | 121 (33.1%)    |

## วิจารณ์

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าคนพิการทางการเคลื่อนไหวจำนวน 366 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุอยู่ในช่วงมากกว่า 60 ปี เนื่องจากเมื่ออยู่ในช่วงวัยสูงอายุ<sup>(10)</sup> จะพบกับปัญหาเรื่องความเสื่อมของสภาพร่างกายที่มีผลต่อการเคลื่อนไหวได้มากกว่าในช่วงอายุอื่นๆ ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา ไม่ได้ประกอบอาชีพเนื่องจากความชราและความพิการ ความพิการอัมพาตครึ่งซีกและครึ่งท่อนเป็นประเภทความพิการที่พบได้มากที่สุดโดยเกิดจากโรคและความเจ็บป่วย สอดคล้องกับการศึกษาของ เจริญจันทร์ เดชปั้น<sup>(8)</sup> การรับรู้และการเข้าถึงสิทธิตามพระราชบัญญัติส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 มาตรา 20 คือการที่คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ ตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ 10 ด้าน พบว่าคนพิการทั้งหมดรับรู้ในด้านเบี้ยคนพิการมากที่สุดและเข้าถึงสิทธิประโยชน์ ร้อยละ 98.9 รองลงมาคือการรับรู้การบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์ ร้อยละ 85.3 และการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ ร้อยละ 79.8 สอดคล้องกับการศึกษาของ พรธิดา วิเศษศิลปานนท์ และคณะ<sup>(11)</sup> ซึ่งพบว่าคนพิการเข้าถึงและใช้สิทธิประโยชน์เกินกว่า ร้อยละ 70 ส่วนด้านอื่นๆ พบว่าการรับรู้และเข้าถึงสิทธิประโยชน์ยังน้อยกว่าร้อยละ 50 โดยการรับรู้บริการล่ามภาษามือ

น้อยที่สุดคือร้อยละ 13.4 และการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ ร้อยละ 0.8 เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ศึกษาในคนพิการด้านการเคลื่อนไหวทำให้การรับรู้และการใช้บริการด้านล่ามภาษามือน้อยกว่าด้านอื่นๆ การรับรู้และการเข้าถึงสิทธิคนพิการด้านบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์<sup>(11)</sup> แต่เดิมคนพิการได้รับบริการทางการแพทย์เพียง 13 รายการ ในปีพ.ศ.2553 นี้คนพิการได้รับบริการจำนวนรวมเป็น 2 เท่า คือ รวม 26 รายการโดยพบว่ารับรู้การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยครอบครัวและชุมชน การเยี่ยมบ้าน กิจกรรมการให้บริการเชิงรุกมากที่สุดร้อยละ 80.1 และการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ร้อยละ 72.7 รองลงมาคือการรับรู้ถึงสิทธิด้านกายภาพบำบัดโดยนักกายภาพบำบัดร้อยละ 76.0 และเข้าถึงสิทธิประโยชน์ร้อยละ 59.8 เนื่องจากเป็นกิจกรรมเชิงรุกและการทำงานกันเป็นทีมของนักกายภาพบำบัด พยาบาลชุมชนและเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพที่มีการเยี่ยมบ้านเป็นประจำสม่ำเสมอ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการดูแลคนพิการในลักษณะเชิงรุกทำให้คนพิการสามารถรับรู้และเข้าถึงสิทธิประโยชน์ได้มากขึ้น ส่วนการรับรู้สิทธิคนพิการด้านบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์น้อยที่สุดในด้านพลบำบัดคือร้อยละ 9.6 และการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ร้อยละ 1.1 รองลงมาคือด้านศิลปะบำบัดรับรู้ร้อยละ 12.3 และการเข้าถึงสิทธิ ร้อยละ 1.1 เป็นผลมาจากการข้อจำกัดในการให้บริการ

ในหน่วยให้บริการของรัฐที่ยังไม่สามารถจัดบริการให้ได้ครบตามสิทธิของคนพิการสอดคล้องกับรายงานจากการประชุมคณะกรรมการสุขภาพคนพิการแห่งชาติ<sup>(11)</sup> ในส่วนข้อมูลสิทธิตามพระราชบัญญัติส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 มาตรา 20 หน่วยงานของรัฐที่มีบทบาทและหน้าที่การให้ข้อมูลแก่คนพิการทางการเคลื่อนไหวของอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์มากที่สุดคือ องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลคิดเป็นร้อยละ 51.1 รองลงมาคือ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพคิดเป็นร้อยละ 45.4 เนื่องจากคนพิการทุกรายจะต้องลงทะเบียนเพื่อรับเบี้ยความพิการที่องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาล และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพมีความใกล้ชิดกับชุมชนและเข้าถึงได้ง่าย

## สรุป

จากผลการศึกษาพบว่า คนพิการทั้งหมดรับรู้และเข้าถึงสิทธิตามพระราชบัญญัติส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 มาตรา 20 ในด้านสวัสดิการเบี้ยความพิการ แต่ส่วนใหญ่ยังขาดการรับรู้และเข้าถึงสิทธิประโยชน์ในด้านอื่นๆเช่นด้านการศึกษาการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพการยอมรับและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมบริการล่ามภาษามือการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย ดังนั้นหน่วยงานที่ดูแลงานด้านคนพิการควรให้ข้อมูลสิทธิประโยชน์และขั้นตอนในการขอรับบริการแก่คนพิการที่พึงจะได้รับในลักษณะเชิงรุกส่งเสริมสนับสนุนระบบการดูแลคนพิการโดยใช้ครอบครัวและชุมชนเป็นฐาน เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืนเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้พิการ

## ข้อเสนอแนะ

### ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

1. คนพิการโดยส่วนใหญ่ยังขาดการรับรู้และเข้าถึงสิทธิประโยชน์ในด้านอื่นๆ การศึกษา อาชีพ การเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวก ดังนั้นหน่วยงานที่ดูแลงานด้านคนพิการควรให้ข้อมูลสิทธิประโยชน์และขั้นตอนในการขอรับบริการแก่คนพิการที่พึงจะได้รับอย่างครบถ้วนและการติดตามผลที่ดี
2. ส่งเสริมให้คนพิการได้เข้าถึงสิทธิด้านการศึกษา ด้านอาชีพให้เหมาะสมกับความพิการ เพื่อให้มีรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตของคนพิการ
3. สิทธิคนพิการในการเข้าถึงด้านบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์ยังไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในสังคมปัจจุบันและการให้บริการในหน่วยงานของรัฐในแต่ละแห่งยังไม่สามารถจัดบริการให้ได้ครบตามสิทธิของคนพิการทั้ง 26 ด้าน

### ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

1. ควรศึกษาการรับรู้และการเข้าถึงสิทธิคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 มาตรา 20 ในคนพิการด้านอื่นๆร่วมด้วย
2. ควรศึกษาติดตาม ประเมินผลการใช้สิทธิคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 มาตรา 20 สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตคนพิการได้จริงหรือไม่
3. ควรศึกษาการให้บริการของรัฐในชุมชนครอบคลุมเป็นไปตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 มาตรา 20 หรือไม่

## กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณนักกายภาพบำบัดถาวรธรรม บุญเต็ม พยาบาลชุมชนและเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ที่สนับสนุนการศึกษาค้างครั้งนี้เป็นอย่างดี

## เอกสารอ้างอิง

1. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 124/ตอนที่ 61 ก/หน้า 8/27 กันยายน 2550.
2. กลุ่มสถิติสุขภาพและภาวะทางสังคม กองสถิติสังคม. สำนักงานสถิติแห่งชาติ. แดงผล “การสำรวจความพิการ พ.ศ. 2560” [อินเทอร์เน็ต]. [สืบค้นเมื่อวันที่ 18 กันยายน 2563]. เข้าถึงได้จาก:URL:http://www.nso.go.th/sites/2014/Pages/Press\_Release/2562/N29-03-62-1.aspx
3. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดสุรินทร์. สถิติจดทะเบียนคนพิการจังหวัดสุรินทร์. [อินเทอร์เน็ต]. [สืบค้นเมื่อวันที่ 18 กันยายน 2563]. เข้าถึงได้จาก:URL:http://www.surin.m-society.go.th/
4. สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ. คู่มือสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติสำหรับคนพิการ (ท.๗๔ XXXXXXXX). [อินเทอร์เน็ต]. [สืบค้นเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2563]. เข้าถึงได้จาก:URL:https://www.nhso.go.th/files/userfiles/file/2016/02/%E0%B8%84%E0%B8%B9%E0%B9%88%E0%B8%A1%E0%B8%B7%E0%B8%AD%20%E0%B8%97\_74.pdf
5. กนกวรรณ จีนา, พินิจ ทิพย์มณ. ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิของคนพิการ ในการเข้าถึงสิทธิทางการแพทย์. [อินเทอร์เน็ต]. [สืบค้นเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2563]. เข้าถึงได้จาก:URL:https://grad.dpu.ac.th/upload/content/files.
6. สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ-บัณฑิตวิทยาลัย สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม. การศึกษาการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550; 9-44 [อินเทอร์เน็ต]. [สืบค้นเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2563]. เข้าถึงได้จาก:URL:http://e-research.siam.edu/wp-content/uploads/2013/12/%E0%B8%9A%E0%B8%97%E0%B8%97\_2\_24%E0%B8%AA%E0%B8%8456.pdf.
7. สาวิตรี รัตนชูชาติ. การเข้าถึงสิทธิของคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550. ภาคนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พ.ศ.2552. [อินเทอร์เน็ต]. [สืบค้นเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2563]. เข้าถึงได้จาก:URL:http://library1.nida.ac.th/termpaper6/sd/2552/19570.pdf.
8. เจริญจันทร์ เดชปิ่น. การศึกษาเข้าถึงสิทธิการได้รับบริการคุณภาพชีวิตและการพัฒนาระบบบริการคนพิการทางการเคลื่อนไหวจังหวัดนครสวรรค์ ปีงบประมาณ 2559. วารสารวิชาการกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ 2560;1:15-28.
9. สถานการณ์ผู้สูงอายุไทยปี พ.ศ.2557. กรมกิจการผู้สูงอายุ.[อินเทอร์เน็ต]. [สืบค้นเมื่อวันที่ 21 กันยายน 2563]. เข้าถึงได้จาก:URL:http://www.dop.go.th/th/know/2/58.
10. พรธิดา วิเศษศิลปานนท์ และคณะ. การติดตามการเข้าถึงสิทธิของคนพิการและการพัฒนารูปแบบระบบสวัสดิการที่ส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิของคนพิการ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล; 2556
11. กลุ่มงานสื่อสารสังคม สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ. ยกเครื่อง ‘บัญชีรายการ’ พันฟูสมรรถภาพคนพิการ; 2563. [อินเทอร์เน็ต]. [สืบค้นเมื่อวันที่ 23 กันยายน 2563]. เข้าถึงได้จาก: URL:https://www.nationalhealth.or.th/node/3024.